

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 167/20
Luksemburgā, 2020. gada 17. decembrī

Spriedums lietā C-398/19
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

Savienības pilsoni var izdot trešai valstij tikai pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras pilsonība viņam ir

Šis apspriešanās ietvaros pilsonības dalībvalstij no dalībvalsts, kurai lūdz izdošanu, ir jāsaņem visi tiesību un faktiskie elementi, ko izdošanas lūgumā ir paziņojusi trešā valsts, un tai ir jāpiešķir saprātīgs termiņš, lai attiecībā uz šo pilsoni izsniegtu iespējamu Eiropas apcietināšanas orderi

Ukrainas un Rumānijas valstspiederīgais BY ir dzimis Ukrainā un tur dzīvoja, līdz 2012. gadā pārcēlās uz Vāciju. 2014. gadā pēc paša pieprasījuma viņš ieguva Rumānijas pilsonību kā bijušo Rumānijas pilsoņu pēcnācējs, lai gan Rumānijā viņš nekad nav dzīvojis.

2016. gada martā Ukrainas Ģenerālprokuratūra vērsās Vācijas iestādēs ar lūgumu izdot BY kriminālvajāšanas veikšanai. 2016. gada novembrī *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Berlīnes Ģenerālprokuratūra, Vācija) informēja Rumānijas Tieslietu ministriju par izdošanas lūgumu un jautāja, vai Rumānijas iestādes pašas plāno veikt kriminālvajāšanu pret BY. Šī ministrija atbildēja, pirmkārt, ka Rumānijas iestādes var lemt par kriminālvajāšanas veikšanu, tikai pamatojoties uz Ukrainas iestāžu lūgumu, un, otrkārt, ka valsts apcietināšanas ordera izsniegšanas kā nosacījuma Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai priekšnoteikums ir pietiekami pierādījumi par attiecīgās personas vainu. Tādējādi tā lūdza Vācijas iestādes iesniegt pierādījumus, ko tām ir nosūtījušas Ukrainas iestādes.

Vācijas tiesībās ir aizliegts izdot Vācijas pilsoņus, bet ne citu dalībvalstu pilsoņus. Līdz ar to *Kammergericht Berlin* (Berlīnes federālās zemes Augstākā tiesa) uzskata, ka BY izdošana Ukrainai ir likumīga, bet šaubās, vai tā nav pretrunā principiem, ko Tiesa ir izstrādājusi spriedumā *Petruhhin*¹, ņemot vērā, ka Rumānijas tiesu iestādes nav formāli lēmušas par iespējamo Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu. Iepriekš minētajā spriedumā Tiesa tostarp ir atzinusi, ka tad, ja dalībvalstij, uz kuru ir pārvietojies citas dalībvalsts pilsonis, ir iesniegts trešās valsts izdošanas lūgums, tai ir pienākums informēt dalībvalsti, kuras pilsonība ir pieprasītajai personai, lai dotu pēdējās minētās valsts iestādēm iespēju izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi viņa nodošanai, lai veiktu kriminālvajāšanu.

Šauboties par minētā sprieduma sekām attiecībā uz tajā izskatāmās lietas iznākumu, šī tiesa uzdeva Tiesai trīs prejudiciālus jautājumus par to, kā interpretēt LESD 18. un 21. pantu (respektīvi attiecībā uz diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma principu un Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvību dalībvalstu teritorijā), kā arī spriedumu *Petruhhin*.

¹ Spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, [C-182/15](#) (it īpaši 48. un 50. punkts); skat. arī paziņojumu presei [Nr. 84/16](#).

Tiesas vērtējums

Tiesa virspalātas sastāvā, pirmkārt, izvērtē jautājumu, vai LESD 18. un 21. pants ir piemērojams tāda Savienības pilsoņa situācijai, kāda ir attiecīgā persona pamatlīetā. Šajā ziņā tā norāda, ka saskaņā ar tās judikatūru dalībvalsts pilsonim, kuram tāpēc ir Savienības pilsoņa statuss un kurš uzturas citas dalībvalsts teritorijā, ir tiesības atsaukties uz LESD 21. panta 1. punktu un uz viņu attiecas Līgumu piemērošanas joma LESD 18. panta izpratnē. To neietekmē apstākļi, ka BY kādas dalībvalsts pilsonību ir ieguvis tikai laikā, kad viņš jau uzturējās citā dalībvalstī, nevis tajā, kuras pilsonību viņš vēlāk ieguva.

Otrkārt, Tiesa precizē dalībvalstu pienākumus saistībā ar spriedumā *Petruhhin* minētās informācijas apmaiņas īstenošanu. Šajā ziņā tā norāda, ka pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jārada tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kuras pilsonība ir pieprasītajai personai, iespēja pieprasīt šīs personas izdošanu, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi. Lai to izdarītu, tai ir šīs iestādes jāinformē ne tikai par izdošanas lūguma esamību, bet arī par visiem tiesību un faktiskajiem apstākļiem, kurus saistībā ar šo izdošanas lūgumu ir paziņojusi trešā valsts, kas lūdz izdošanu. Ir jāziņo arī par jebkādam izmaiņām situācijā, kādā atrodas pieprasītā persona, ja tām ir nozīme saistībā ar iespējamo Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu attiecībā uz to. Turpretim ne vienai, ne otrai no šīm dalībvalstīm saskaņā ar Savienības tiesībām nevar būt pienākums lūgt, lai trešā valsts, kas lūdz izdošanu, pārsūta krimināllietas materiālus, lai ļautu dalībvalstij, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, novērtēt iespēju pašai veikt pret to kriminālvajāšanu.

Tiesa uzsver, ka tad, ja šis informēšanas pienākums ir ievērots, tās dalībvalsts iestādes, kurai lūdz izdošanu, var turpināt izdošanas procedūru un vajadzības gadījumā izdot attiecīgo personu, ja tās dalībvalsts iestādes, kuras pilsonība tai ir, nav saprātīgā termiņā izsniegušas Eiropas apcietināšanas orderi. Šāds termiņš dalībvalstij, kurai lūdz izdošanu, ir jānorāda minētajām iestādēm, un tam ir jābūt noteiktam, ņemot vērā visus lietas apstākļus, it īpaši iespējamo apcietinājuma piemērošanu attiecīgajai personai, pamatojoties uz izdošanas procedūru, un lietas sarežģītību.

Treškārt, Tiesa nospiež, ka LESD 18. un 21. pants nevar tikt interpretēts tādējādi, ka dalībvalstij, kurai lūdz izdošanu, būtu pienākums atteikties izdot Savienības pilsoni, kas ir citas dalībvalsts pilsonis, un pašai veikt pret to kriminālvajāšanu par nodarījumiem, kas izdarīti trešā valstī, ja, kā tas ir pamatlīetā, tās dalībvalsts, kurai lūdz izdošanu, valsts tiesības pēdējo minēto pilnvaro veikt kriminālvajāšanu pret šo Savienības pilsoni par noteiktiem trešā valstī izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Šādā gadījumā pienākums atteikt izdošanu un patstāvīgi veikt kriminālvajāšanu izraisītu to, ka dalībvalstij, kurai lūdz izdošanu, tiktu atņemta iespēja pašai spriest par lietderīgumu ierosināt kriminālvajāšanu pret minēto pilsoni, pamatojoties uz valsts tiesībām, un pārsniegtu robežas, ko Savienības tiesības var noteikt šīs dalībvalsts novērtējuma brīvības īstenošanai attiecībā uz kriminālvajāšanas lietderīgumu. Vienīgais jautājums, kas Savienības tiesībās rodas tādā lietā kā pamatlīeta, ir par to, vai dalībvalsts, kurai lūdz izdošanu, attiecībā uz šo Savienības pilsoni var rīkoties veidā, kas mazāk apdraud viņa tiesību uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos izmantošanu, apsverot iespēju drīzāk nodot šo pilsoni dalībvalstij, kuras pilsonība viņam ir, nekā viņu izdot trešai valstij, kas lūdz izdošanu.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127